

Uitwerking EHS Saldobenadering 'Swinkelsche Golf'

Definitief

Gebroeders Swinkels

Grontmij Nederland B.V.
Eindhoven, 19 maart 2010

Verantwoording

Titel : Uitwerking EHS Saldobenadering 'Swinkelsche Golf'
Subtitel :
Projectnummer : 263503
Referentienummer : 263503.ehv.211.R001a
Revisie : d
Datum : 19 maart 2010

Auteur(s) : J.A. Ettema, R. van Schijndel
E-mail adres : Rob.vanschijndel@grontmij.nl
Gecontroleerd door : W. Snellen
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : M. van den Hurk
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Zernikestraat 17
5612 HZ Eindhoven
Postbus 1265
5602 BG Eindhoven
T +31 40 265 12 11
F +31 40 244 37 97
zuid@grontmij.nl
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Algemeen.....	4
1.2	Doelstelling.....	4
1.3	Leeswijzer	4
2	Beschrijving voorgenomen ontwikkeling.....	5
2.1	Beschrijving projectlocatiegebied Toerisme en Recreatie Someren-Keelven.....	5
2.2	Gebiedsvisie De Heihorsten	5
2.3	Inrichting projectgebied golfbaan “Swinkelsche Golf”	6
3	EHS en GHS binnen het projectgebied	9
3.1	Ecologisch Hoofdstructuur (EHS)	9
3.2	Groene hoofdstructuur	9
4	Effecten van de realisatie van golfbaan ‘Swinkelsche Golf’	11
4.1	Algemeen.....	11
4.2	Ecologische Hoofdstructuur (EHS)	11
4.2.1	“Berken-Beukenbos” en “Multifunctioneel bos”	11
4.3	Groene Hoofdstructuur (GHS)	12
4.3.1	Struweelvogelgebied.....	12
4.4	Conclusie effecten op EHS/GHS	13
4.4.1	Wezenlijke effecten op de EHS	13
4.4.2	Wezenlijke effecten op GHS	13
5	Kwaliteitsverbetering EHS de Heihorsten	14
5.1	Algemeen.....	14
5.2	Nieuwe natuur op landgoed de Heihorsten	14
5.3	Onderverdeling nieuwe natuur.....	15
6	Toetsing spelregels EHS	16
6.1	Algemeen.....	16
6.2	EHS-saldobenadering.....	16
6.3	Beoordeling EHS-saldoberekening.....	16
6.3.1	Ruimtelijke visie	16
6.3.2	Kwantiteit- en kwaliteitsverbetering	17
6.3.3	Garanties en zekerstelling van uitvoering en beheer	18
7	Conclusie	19

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Ter voorbereiding op de invulling van De Heihorsten met een aantal nieuwe toeristisch-recreatieve voorzieningen zijn de afgelopen jaren diverse onderzoeken uitgevoerd met betrekking tot het in kaart brengen van de natuurwaarden van het plangebied en de mogelijke gevolgen die de verschillende ruimtelijke ingrepen met zich meebrengen. Voor het plangebied zijn diverse flora- en faunascans uitgevoerd en zijn in het kader van het nabijgelegen Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide en Beuven een zogenoemde 'voortoets' en een passende beoordeling opgesteld. Op dit moment is de MER voor het gebied De Heihorsten afgerond. Dit rapport concentreert zich op de toetsing van de effecten van de ruimtelijke ingreep op de EHS binnen projectgebied 'Swinkelsche Golf' en de daarbij behorende benaderingswijze volgens de EHS-saldobenadering.

1.2 Doelstelling

Het doel van deze rapportage is tweeledig:

- Enerzijds, het in beeld brengen van de effecten van de aanleg van de golfbaan 'Swinkelsche Golf' op de EHS en GHS (beschermde gebieden);
- Anderzijds aangeven dat, met betrekking tot de EHS in het gebied De Heihorsten, er sprake is van een duidelijke kwaliteitsverbetering ten opzichte van de huidige situatie (EHS-saldobenadering).

De rapportage geeft inzicht in de locatie, de oppervlakte en de per saldo te verbeteren kwaliteit van de EHS in De Heihorsten. Tevens wordt bepaald welke projectonderdelen of -gebieden een natuurbestemming krijgen. In een latere fase worden de bestemming (natuur) en eventuele maatregelen ter bescherming van de natuurwaarden concreet uitgewerkt in een inrichtingsplan en een beheer- en onderhoudsplan.

De voorliggende uitwerking van de EHS saldobenadering is tot stand gekomen in overleg met de Provincie Noord-Brabant. De provincie onderschrijft de uitwerking van de EHS saldobenadering zoals die is opgenomen in deze rapportage.

1.3 Leeswijzer

In de EHS-saldobenadering wordt specifiek ingegaan op de voorgenomen ontwikkeling van de golfbaan 'Swinkelsche Golf' (hoofdstuk 2) waarna in hoofdstuk 3 de ligging van het plangebied binnen de EHS- en GHS-gebieden wordt besproken. In het daarop volgende hoofdstuk worden de effecten van de ruimtelijke ingreep op de bestaande EHS en GHS in beeld gebracht (hoofdstuk 4). In hoofdstuk 5 worden de kwaliteitsverbeteringen beschreven op de EHS vanuit de ontwikkeling van de 'Swinkelsche Golf'. Deze wordt vervolgens in hoofdstuk 6 aan de spelregels EHS volgens de saldobenadering getoetst en tot slot worden in hoofdstuk 7 de conclusies op een rij gezet.

2 Beschrijving voorgenomen ontwikkeling

2.1 Beschrijving projectlocatiegebied Toerisme en Recreatie Someren-Keelven

In het Reconstructieplan De Peel ('s-Hertogenbosch, 2005) is het gebied tussen Het Keelven, de Provinciale weg, de kern van Someren en de Hollestraat/Hoevenstraat/De Hoof bestempeld als Projectlocatiegebied Toerisme en Recreatie Someren-Keelven (hierna "De Heihorsten genoemd"). Bij de ontwikkeling van dit gebied geldt als vertrekpunt het maken van een integrale afweging tussen (nieuwe) toeristisch-recreatieve activiteiten en het behoud en de versterking van de omgevingswaarden (kwetsbare soorten, waterkwaliteit) en de attractiviteit van het gebied Someren-Keelven.

2.2 Gebiedsvisie De Heihorsten

In De Heihorsten (ruim 400 hectare groot) komen verschillende initiatieven samen met betrekking tot recreatie en toerisme (intensief en extensief), verblijfsrecreatie, natuurontwikkeling en waterberging. Eén van deze projecten is de golfbaan 'Swinkelsche Golf'.

Voor De Heihorsten is een streefbeeld gemaakt. Dit streefbeeld is weergegeven in figuur 1. Voor een beschrijving van de verschillende deelprojecten wordt verwezen naar:

1. Gebiedsvisie Projectlocatiegebied Recreatie De Heihorsten (gemeente Someren, januari 2006);
2. Gebiedsontwikkeling Projectlocatiegebied Recreatie De Heihorsten (gemeente Someren, december 2006);

Het plangebied De Heihorsten wordt aan de noordzijde begrensd door de provinciale weg en aan de oost- en zuidkant door de Hollestraat/Hoevenstraat en De Hoof. Aan de noordwestelijke kant gaat het projectgebied direct over in de Strabrechtse en Somerensche Heide (zie figuur 1).

Figuur 1 Streefbeeld De Heihorsten

gangspunt. De natuurdoeltypen zijn in lijn met de natuurpotenties ter plaatse van de golfbaan (onderliggende groeiplaats, in de omgeving aanwezige doelsoorten). Het gebied zal met name geschikt worden voor struweelvogels, kleine zoogdieren, amfibieën en insecten. Bij het ontwerp van de golfbaan is rekening gehouden met de habitateisen van de in de omgeving voorkomende soorten, zodat deze zich kunnen handhaven en mogelijk uitbreiden. Op deze manier wordt invulling gegeven aan het handhaven en versterken van de lokale biodiversiteit. Ter plaatse van de holes van de golfbaan zal het terrein niet (volledig) worden ingeplant maar worden ontwikkeld als tee, fairway of rough. Er ontstaan dus op een groot aantal plaatsen en over een grote lengte (ongeveer 6 kilometer) overgangen van openheid naar dichte mantel- en zoomvegetaties. In ecologisch opzicht spelen deze overgangen van land naar water (plasdrassituaties, oeverbiotopen) binnen het ontwerp van de golfbaan een belangrijke rol.

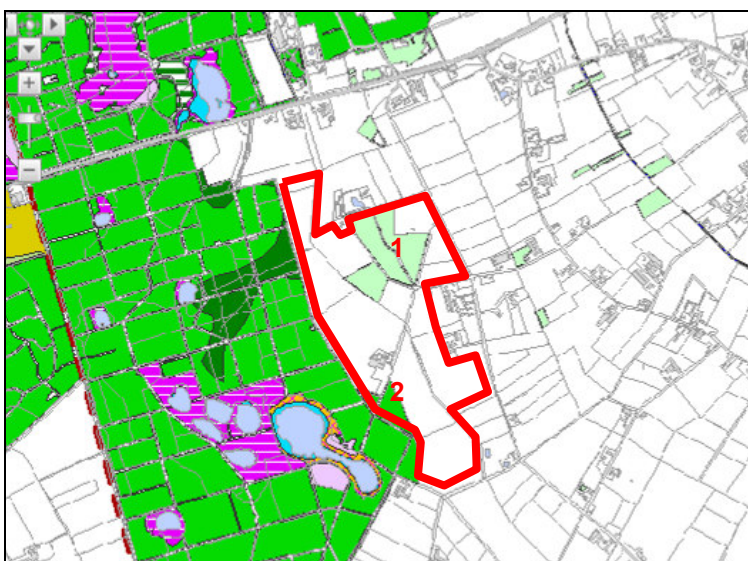

Figuur 3 Inrichtingsplan golfbaan 'Swinkelsche Golf'.

3 EHS en GHS binnen het projectgebied

3.1 Ecologisch Hoofdstructuur (EHS)

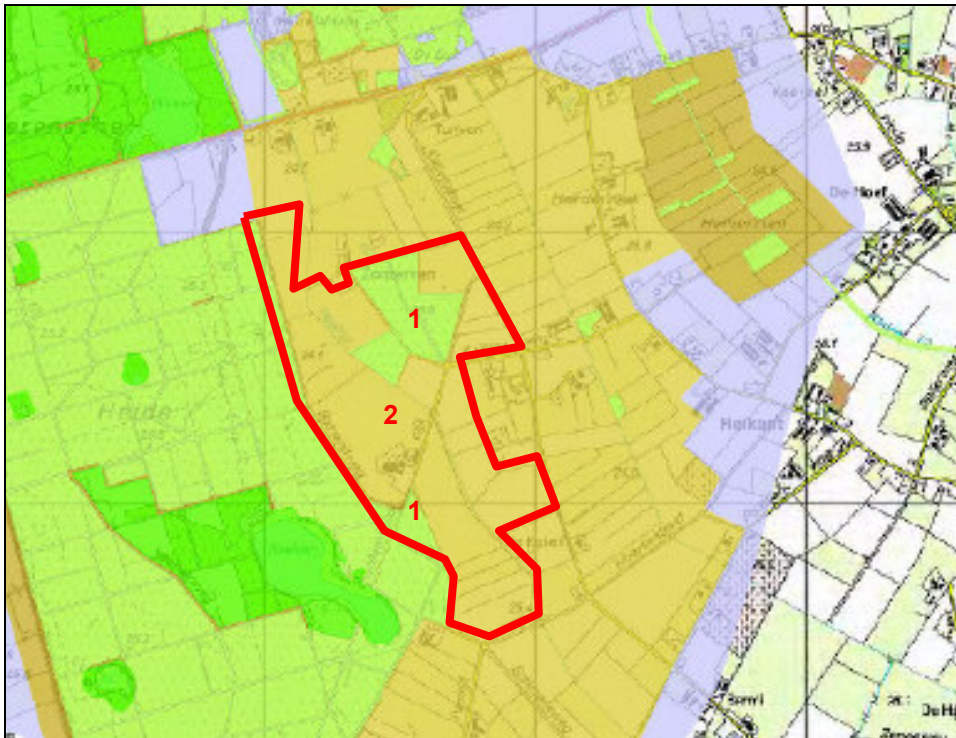
Het bosperceel Zomerven en een deel van het bosperceel ten oosten van het Keelven vallen binnen de golfbaan 'Swinkelsche Golf' en zijn met nummers aangeduid in figuur 4. Beiden zijn als EHS begrensd, waarbij het bosperceel Zomerven (gebied 1) is aangeduid als natuurdoeltype "Bos met verhoogde natuurwaarde" en het bosperceel ten oosten van het Keelven (gebied 2) is aangeduid als natuurdoeltype "Berken-Eikenbos".

Figuur 4 Ligging van de EHS binnen de golfbaan.

3.2 Groene hoofdstructuur

In figuur 5 is de ligging van de golfbaan 'Swinkelsche Golf' weergegeven binnen de GHS. Het bosperceel Zomerven en het bosperceel ten oosten van het Keelven (gebieden aangeduid met 1) zijn als "overige bos- en natuurgebied" in de GHS-natuur opgenomen. Daarnaast zijn de agrarische gronden binnen de golfbaan aangewezen als "struweelvogelgebied" (gebied 2).

Figuur 5 Ligging van de golfbaan binnen de GHS.

4 Effecten van de realisatie van golfbaan ‘Swinkelsche Golf’

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden de effecten van de geplande ontwikkelingen beschreven. Er wordt hierbij onderscheid gemaakt in fysieke aantasting van de beschermde natuurwaarden en de verstoring daarvan. Daarnaast worden de positieve effecten die optreden in het plangebied als gevolg van de ontwikkeling van de golfbaan benoemd.

4.2 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Binnen de golfbaan ‘Swinkelsche Golf’ zijn twee bospercelen als EHS aangewezen. De te verwachten effecten die ontstaan door de geplande ruimtelijke ingreep worden in de EHS uitgewerkt aan de hand van de onderdelen “vernietiging”, “versnippering” en “verstoring”.

4.2.1 “Berken-Beukenbos” en “Multifunctioneel bos”

Vernietiging

De aanleg van de ‘Swinkelsche Golf’ vindt voor kleine oppervlakten plaats binnen bestaand bos dat in de EHS is aangeduid als “Multifunctioneel bos” (bospercelen Zomerven (1) en het ten oosten van het Keelven gelegen bosperceel als ‘Berken-Eikenbos’ (2), (zie figuur 4). Ten behoeve van de golfbaan worden stroken bos gekapt. Van het bosperceel Zomerven wordt 2,02 van in totaal 10,49 ha bos gekapt. Van het bosperceel Keelven wordt 0,9 ha van de in totaal 4,29 ha bos gekapt. In totaal wordt ten behoeve van de ontwikkeling van golfbaan ‘Swinkelsche Golf’ 3,1 ha bos gekapt dat onderdeel uit maakt van de EHS.

Versnippering

Met de realisatie van de ‘Swinkelsche Golf’ worden greens, fairways en roughs aangelegd op de plek van beide bestaande bospercelen. Het bosperceel Zomerven wordt hierdoor opgedeeld in drie afzonderlijke bosjes. In de huidige situatie bestaat het bosperceel Zomerven uit monotone beplanting met weinig structuur en leeftijdvariatie. Door de geplande maatregelen ontstaan brede bosranden waar een goed ontwikkelde zoom en mantelvegetatie kan ontstaan. Deze structuurrijke bosranden vormen samen met de kilometers kleine landschapselementen die in het gebied worden aangelegd een flinke verbetering voor tal van soorten. Met name voor struweelvogels, insecten, amfibieën en reptielen en kleine zoogdieren zijn dergelijke gebieden zeer waardevol. Door de voorgestelde maatregelen ontstaat meer samenhang in het plangebied en worden tal van verbindingen in de vorm van kleine landschapselementen gecreëerd. De holes vormen voor de in het gebied aanwezige soorten geen noemenswaardige barrière. Er is dan ook geen sprake van versnippering.

Verstoring

Het plangebied voor ‘Swinkelsche Golf’ kent op dit moment een intensief agrarisch gebruik. Dit brengt een zekere mate van verstoring met zich mee, niet enkel in de vorm van geluid of beweging, maar bijvoorbeeld ook in de vorm van verdroging, verstoring van het bodemecosysteem en vermessing. De geplande recreatieve ontwikkelingen zullen eveneens leiden tot een zekere mate van verstoring van natuurwaarden in het plangebied. Het gaat daarbij met name om verstoring door geluid en beweging. Verstoring in de vorm van verdroging of vermessing zijn beperkt. Het merendeel van de soorten waarvan verwacht mag worden dat het plangebied een leefgebied, of belangrijk onderdeel daarvan vormt of gaat vormen zijn niet erg gevoelig voor

verstoring door recreanten. Enkel sommige zoogdieren en broedvogels zijn hier gevoelig voor. Veel zoogdieren zijn echter 's nachts actief, wanneer er niet gegolfd wordt. Struweelvogels zijn over het algemeen minder verstoringsgevoelig, zoals de bosbroedende Buizerd. Mogelijk zal voor deze gevoelige vogelsoorten het gebied niet aantrekkelijk zijn als broedgebied. Door de te verwachten toename van struweelvogels, kleine zoogdieren en insecten zal de golfbaan voor deze soorten echter wel een geschikt foerageergebied vormen. Ten opzichte van de huidige situatie zal de realisatie van de golfbaan niet leiden tot een toename van de verstoring in het gebied.

Positieve effecten

De bosgebieden die onderdeel uitmaken van de EHS vormen in de huidige situatie een vrij lage natuurwaarde. De vegetatie bestaat hoofdzakelijk uit monotone percelen met Grove den of Amerikaanse eik en er komen een beperkt aantal dier- en plantensoorten voor. Met de aanleg van de golfbaan ontstaat er meer variatie in het gebied en ontstaan er goed ontwikkelde bosranden met een zoom- en mantelvegetatie.

Op de golfbaan wordt een aantal vijvers aangelegd. Deze vijvers maken onderdeel uit van de landschappelijke inrichting van het gebied maar kunnen in de toekomst, als retentievijver, ook een belangrijke functie vervullen in het zuiveren van het water van de Peelrijt. Het water uit deze retentievijvers kan in de toekomst, na zuivering, benut worden om de verdroging van het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide en Beuven te verminderen.

4.3 Groene Hoofdstructuur (GHS)

De geplande ruimtelijke ruimte ingreep binnen projectgebied 'Swinkelsche Golf' heeft ook betrekking op de GHS. De bospercelen Zomerven en het ten oosten van het Keelven gelegen bosperceel fungeren binnen de GHS als 'bestaand bos- en natuurgebied' (zie figuur 5). De te verwachten effecten die de ruimtelijke ingreep zal hebben op beide gebieden wordt getoetst aan vergelijkbare criteria zoals aangegeven voor de binnen de EHS fungerende gebieden. Dit houdt in dat de effecten zoals beschreven in paragraaf 4.2.1. ook gelden voor de in de GHS fungerende 'bestaande bos- en natuurgebieden'. Daarnaast fungeert de golfbaan binnen de GHS als Struweelvogelgebied. In de volgende paragraaf zullen de effecten van de ruimtelijke ingrepen op de bestaande GHS worden omschreven.

4.3.1 Struweelvogelgebied

Het grootste deel van de voorgenomen ontwikkelingen binnen de golfbaan vindt plaats binnen de GHS-landbouw, subzone "struweelvogelgebied" (figuur 5). Uit de "Principe-uitspraak gebiedsvisie Heihorsten" (Provincie Noord-Brabant, 2007) blijkt dat de ontwikkeling van de golfbaan 'Swinkelsche Golf' in de voorgestelde vorm in strijd is met het Streekplan. Medewerking is alleen mogelijk indien door GS van het streekplan wordt afgeweken. Hier zijn goede mogelijkheden voor, omdat de streefbeelden in de gebiedsvisie kunnen leiden tot een kwaliteitsverbetering van natuur- en landschap en voor struweelvogels.

In de huidige situatie heeft het projectgebied een relatief grootschalig en grotendeels open karakter. Het huidige gebruik bestaat uit een intensief agrarisch karakter dat wordt ingevuld met voornamelijk grasland en (maïs)akkers. Het gebied is niet optimaal ingericht voor struweelvogels en andere flora en fauna.

Met de inrichting van de golfbaan zoals aangegeven in paragraaf 2.3 is er per saldo sprake van een aanzienlijke toename van struweel binnen het projectgebied. In totaal wordt er naast de te handhaven natuur veel extra nieuwe natuur gerealiseerd. Hierdoor ontstaat een voor struweelvogels aantrekkelijker gebied dat een duidelijke samenhang en overgang vertoont met de aangrenzende bos- en heidegebieden van de Strabrechtse Heide en Beuven. Er is hierdoor sprake van een positieve ontwikkeling van het gebied als struweelvogelgebied, waarbij een monotoon agrarische invulling doorbroken wordt. In totaal ontstaat er ongeveer 6 kilometer nieuwe bosrand.

4.4 Conclusie effecten op EHS/GHS

4.4.1 Wezenlijke effecten op de EHS

Uit de toetsing van de effecten, voortvloeiend uit de voorgenomen ruimtelijk ingreep, blijkt dat er EHS zal worden vernietigd, versnipperd en verstoord. Het gaat daarbij concreet om de aantasting van de natuurdoeltypen 'Multifunctioneel bos' en 'Berken-Eikenbos' (samen 3,1ha). De resterende EHS wordt niet aangetast als gevolg van de ontwikkeling van de golfbaan. De verstoring van te handhaven EHS wordt gemitigeerd door de natuurlijke inrichting van de golfbaan.

4.4.2 Wezenlijke effecten op GHS

Uit de toetsing van de effecten, voortvloeiend uit de voorgenomen ruimtelijke ingreep, blijkt dat er geen sprake is van 'vernietiging', 'versnippering' of 'verstoring' van de bestaande GHS als struweelvogelgebied. Het bestaande karakter van het projectgebied zal een behoorlijke kwaliteitsverbetering ondergaan, waarbij door het aanleggen van bosschages, houtwallen en struweel een structuurrijk landschap ontstaat, dat door de ingreep als een verbeterd struweelvogelgebied zal fungeren.

5 Kwaliteitsverbetering EHS de Heihorsten

5.1 Algemeen

Binnen gebiedsontwikkeling De Heihorsten vormen de ontwikkeling van de EVZ Kleine Aa en Landgoed De Heihorsten een belangrijke ecologisch onderdeel. Door het combineren van de ontwikkeling van een landgoed van 43,8 hectare en de realisatie van de EVZ Kleine Aa ontstaat een robuust natuurgebied. Binnen dit natuurgebied worden de kwaliteitsverbeteringen in het kader van de 'Swinkelsche Golf' gerealiseerd.

5.2 Nieuwe natuur op landgoed de Heihorsten

De gebroeders Swinkels hebben het initiatief genomen om te komen tot de ontwikkeling van een landgoed van 43,8 hectare. Het grootste deel van dit landgoed wordt nieuwe natuur, met als ruggengraat de Kleine Aa die door het landgoed slingert. In figuur 6 is het ontwerp voor het nieuwe landgoed opgenomen.

Figuur 6 inrichtingsplan voor Landgoed de Heihorsten.

Het landgoed wordt gekenmerkt door de overgang tussen hogere gronden, de dorpsrand en het lager gelegen beekdal. Deze gradiënt is voor tal van dier- en plantensoorten zeer waardevol en wordt door de ontwikkeling van het landgoed weer in ere hersteld. De Kleine Aa is aangeduid als ecologische verbingszone. Dit betekent in de praktijk dat een strook van 25 meter breed een natuurlijke inrichting krijgt. Echter in het ontwerp voor het landgoed krijgt de Kleine Aa haar oorspronkelijke loop weer volledig terug en wordt het beekdal over een breedte van enkele kilometers volledig natuurlijk ingericht. Door het landgoed op deze manier in te richten wordt er

niet alleen een ecologische verbinding gecreëerd, maar ook wordt een volwaardig beekdal ingericht dat als leefgebied kan dienen voor tal van soorten.

Het gebied zal bestaan uit een afwisseling van kleine bosjes, poelen, struweel en bloemrijke graslanden. Op de graslanden wordt een extensief beheer met beweiding toegepast. Tevens zal de structuur van de bestaande bossen versterkt worden om eenheid te creëren binnen het landgoed. Dit zal gerealiseerd worden door verspreid over het landgoed nieuwe bossen met Beuk, Zomereik, Berken en Wintereiken aan te planten. De randen van de betreffende bossen worden structuurrijk ingevuld met onder andere Lijsterbes, Braam en andere struweelsoorten. Op verschillende plekken wordt het landgoed doorkruist door eikenlanen langs half verharde paden. Door laanvormige elementen te gebruiken zullen bestaande migratieroutes langs de lanen worden versterkt voor vleermuizen en ontstaat er een kwaliteitsverbetering van beschikbare vaste rust- en verblijfplaatsen voor diverse diersoorten die zich willen vestigen binnen het Landgoed de Heihorsten.

5.3 Onderverdeling nieuwe natuur

In het kader van de provinciale regeling nieuwe landgoederen moet op het landgoed tenminste 50% van de totale oppervlakte van het landgoed nieuwe natuur gerealiseerd worden. Daarnaast zijn niet alle onderdelen van het landgoed te bestempelen als natuur. De visvijvers die op het landgoed gerealiseerd worden krijgen een recreatiebestemming, echter het bos dat grenst aan deze visvijvers wordt wel als natuur bestemd. Verder wordt uiteraard het bouwblok voor de landhuizen niet als nieuwe natuur bestemd. De EVZ Kleine Aa is niet meegenomen als nieuwe natuur omdat deze in de EHS al is aangeduid als EVZ. De realisatie van het landgoed zorgt er echter wel voor dat deze EVZ gerealiseerd wordt in een optimale vorm, zeker in verhouding tot de reguliere breedte van 25 meter die voor dergelijke ecologische verbindingen gehanteerd wordt. Waterschap Aa en Maas staat in voor de inrichting en het beheer van de EVZ, de gebroeders Swinkels stellen de grond beschikbaar. In onderstaande tabel is aangegeven welke onderdelen in het plan gerealiseerd worden en hoe deze als extra nieuwe natuur worden beschouwd. De totale oppervlakte van het nieuwe landgoed bedraagt 43,8 ha, daarbij zijn bestaande bosjes niet meegerekend.

Onderdeel	Oppervlakte	Extra nieuwe natuur*
Landgoed de Heihorsten	43,8 ha	
Bouwblok	3,9 ha	-
Nieuw natuur landgoedregeling	20 ha	-
Visvijvers	9,1 ha	3 ha (enkel het nieuwe bos)
Voormalige loop Kleine Aa	2 ha	2 ha
Paardenwei	2,2 ha	-
Nieuwe natuur overig	2,5 ha	2,5 ha
EVZ	4,1	
Totaal	43,8 ha	7,5 ha

* Onder extra nieuwe natuur wordt nieuwe natuur verstaan die niet gerealiseerd wordt in het kader van reeds vastgesteld beleid. Deze natuur kan gezien worden als een kwaliteitsverbetering van de bestaande EHS.

6 Toetsing spelregels EHS

6.1 Algemeen

De verschillende projecten die binnen De Heihorsten plaatsvinden, bieden mogelijkheden voor ieder project afzonderlijk om negatieve effecten op bestaande EHS om te zetten tot een kwaliteitsverbetering voor het gehele plangebied. Er is in hoofdstuk 4 geconstateerd dat er sprake is van een netto negatief effect door de voorgenomen ingreep ruimtelijke ingreep van de golfbaan op de EHS. In hoofdstuk 5 is vervolgens beschreven hoe de realisatie van andere projecten (die onderdeel uitmaken van de gebiedsvisie) binnen De Heihorsten zullen zorgen voor een kwaliteitsimpuls van de EHS. Met de combinatie van de verschillende projecten binnen het gehele plangebied bestaat er binnen de 'spelregels' van de EHS de mogelijkheid om de negatieve effecten om te zetten tot een kwantiteits- en kwaliteitsverbetering binnen De Heihorsten. Door de Golfbaan 'Swinkelsche Golf' en Landgoed De Heihorsten te combineren, wordt op basis van de EHS-saldobenadering een ontwikkelingsgerichte aanpak mogelijk.

6.2 EHS-saldobenadering

De EHS-saldobenadering is ontstaan vanuit de behoefte bij Rijk en provincies om een meer ontwikkelingsgerichte aanpak in de EHS mogelijk te maken. Projecten en/of handelingen worden daarom bij de EHS-saldobenadering niet afzonderlijk maar in combinatie beoordeeld. De projecten en/of handelingen moeten dan wel mede tot doel hebben de kwaliteit en/of kwantiteit van de EHS op gebiedsniveau per saldo te verbeteren. Kwaliteit en kwantiteit moeten beide minimaal gelijk blijven en zijn dus niet onderling te salderen. De toepassing van de saldobenadering leidt derhalve tot een kwaliteitswinst voor meerdere belanghebbenden en meerdere functies waaronder natuur. Belangrijke voorwaarde is dat dit maatwerk is vastgelegd in een gebiedsvisie.

6.3 Beoordeling EHS-saldoberekening

6.3.1 Ruimtelijke visie

In paragraaf 2.1 zijn de ruimtelijke visie van het plangebied De Heihorsten en de bijbehorende deelprojecten omschreven, waarbij de samenhang van de verschillende initiatieven tot uitdrukking is gekomen. In De Heihorsten wordt gestreefd naar samenhang tussen de verschillende projecten en wordt gestreefd naar behoud en ontwikkeling van bestaande natuur- en landschapswaarden. Met de inrichting van de golfbaan 'Swinkelsche Golf' en Landgoed De Heihorsten zijn er mogelijkheden ontstaan voor een geleidelijke overgang van het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide en Beuven naar de ecologische verbindingszone langs de Kleine Aa. Harde scheidingen in het landschap tussen het bestaande bos- en heidegebied aan de westzijde van het plangebied, het struweelvogelgebied en de Kleine Aa aan de oostzijde van het plangebied zullen door de aanleg van de golfbaan en het landgoed worden weggenomen. Het landschap zal veranderen in een landschap dat wordt gekarakteriseerd door geleidelijke overgangen waardoor er sprake is van een verbeterde samenhang tussen de genoemde gebieden.

6.3.2 Kwantiteit- en kwaliteitsverbetering

Binnen De Heihorsten is veel ruimte gereserveerd voor een kwantiteits- en kwaliteitsverbetering van het bestaande landschap. Ten gevolge van de ontwikkeling van de golfbaan gaat een beperkte oppervlakte EHS verloren. De kwantitatieve en kwalitatieve verbetering van de EHS binnen de gebiedsontwikkeling Heihorsten wordt gerealiseerd binnen het 43,8 hectare grote landgoed de Heihorsten. In totaal wordt op dit landgoed ruim 30 hectare nieuwe natuur gerealiseerd, waarvan 8 hectare extra nieuwe natuur in het kader van de EHS saldobenadering. Daarnaast is er sprake van een duidelijke kwaliteitsverbetering door de realisatie van de EVZ Kleine Aa, waarbij een hoger ambitieniveau is toegepast dan bij vergelijkbare EVZ's. In figuur 7 is het ontwerp voor het landgoed weergegeven en in figuur 8 is het huidige landschap ter plaatse van het Landgoed de Heihorsten weergegeven.

Figuur 7 Ontwerp Landgoed De Heihorsten.

Figuur 8 Huidige situering van het beoogde Landgoed de Heihorsten.

6.3.3 Garanties en zekerstelling van uitvoering en beheer

Gezien de grote verscheidenheid aan initiatieven binnen projectgebied De Heihorsten, en de verschillende ontwikkelingsstadia daarvan wordt er geen bestemmingsplan gemaakt voor het hele projectgebied De Heihorsten. In de plaats daarvan is er voor gekozen om voor de verschillende initiatieven (waar mogelijk gecombineerd) een afzonderlijk bestemmingsplan op te stellen. Voor de golfbaan 'Swinkelsche Golf' en het landgoed De Heihorsten worden twee afzonderlijke bestemmingsplannen opgesteld. In beide bestemmingsplannen krijgt de huidige natuur die behouden blijft de bestemming "bos" of "natuur". De EHS saldobenadering geeft invulling aan een kwaliteitsverbetering van de EHS op Landgoed de Heihorsten ten behoeve van de aantasting van de EHS op de golfbaan 'Swinkelsche Golf'. Beide bestemmingsplannen worden vastgesteld in 2010. Daarnaast wordt een overeenkomst opgesteld waarin de gebroeders Swinkels zich er toe verplichten de voorstelde kwaliteitsverbetering op Landgoed De Heihorsten ook daadwerkelijk uit te voeren. Tevens wordt in de overeenkomst opgenomen dat, indien de realisatie van het landgoed geen doorgang vindt, de gebroeders Swinkels zich er toe verplichten de beoogde kwaliteitsverbetering elders te realiseren.

Voorts geldt dat de resterende EHS binnen de golfbaan (11,86 ha) in het bestemmingsplan voor de golfbaan zal worden bestemd als bos. De nieuwe natuur op de golfbaan wordt in het bestemmingsplan binnen de overall-bestemming "Sport" opgenomen. In de bestemmingsregels die aan deze bestemming zijn gekoppeld zal de nieuwe natuur planologisch worden verankerd door de totale oppervlakte nieuwe natuur op de golfbaan vast te leggen in hectaren (minimaal 10 ha).

7 Conclusie

Uit de rapportage blijkt dat er met de ruimtelijke ingreep binnen de golfbaan 'Swinkelsche Golf' een beperkt negatief effect op de bestaande EHS zal ontstaan. De natuurlijke inrichting van de golfbaan vormt echter wel een goed leefgebied voor tal van soorten, met name struweelvogels, kleine zoogdieren, amfibieën en insecten.

De kwalitatieve en kwantitatieve verbetering van de EHS volgens de EHS-saldobenadering wordt gerealiseerd binnen het Landgoed De Heihorsten. Er wordt een breed beekdal ontwikkeld waarbinnen ruimte is voor een slingerende natuurlijke Kleine Aa, bosjes, en bloemrijke graslanden. Door de samenhang en een geleidelijke overgang tussen de projecten te realiseren, zoals te zien in figuur 2, worden harde scheidingen van de natuur, landbouw en recreatie binnen het landschap zichtbaar verminderd en krijgt projectgebied 'Swinkelsche Golf' een geleidelijke overgang van bos- en heidegebieden naar struweelvogelgebied en een verdere natuurlijke verloop naar een beekdal. Hiermee wordt een kwantitatieve- en kwalitatieve natuurwinst geboekt en zijn de huidige natuurwaarden geborgd. In totaal wordt uiteindelijk ruim 30 hectare nieuwe natuur gerealiseerd; waarvan 7,5 hectare extra nieuwe natuur.

Bijlage 1

Geraadpleegde literatuur

- **Alterra, 2006.** Effectenindicator Natura 2000-gebieden. Achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren. Alterra, Wageningen.
- **Broekhuizen, S, Hoekstra, B., Laar, V. van en Thissen, J.B.M, 1992.** Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV uitgeverij.
- **Buiting Bosontwikkeling, 2006a.** Startnotitie m.e.r. Someren Buiting Bosontwikkeling, Dieren.
- **Buiting Bosontwikkeling, 2006b.** Flora- en faunaonderzoek 'Swinkelsche Golf' 2006. Buiting Bosontwikkeling, Dieren.
- **Bureau Meervelt, 2006.** Inventarisatie flora en fauna Kleine Aa 2006. Bureau Meervelt, Nelderweert.
- **Delft, J.J.C.W. van & W. Schuitema, 2005.** Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant. RAVON Noord-Brabant, Tilburg/ Stichting RAVON, Nijmegen.
- **Gemeente Someren, 2006.** Projectlocatiegebied Recreatie De Heihorsten Gebiedsontwikkeling. Gemeente Someren, Someren.
- **Grontmij, 2006a.** Projectlocatiegebied Recreatie De Heihorsten, gebiedsvisie. Grontmij Nederland bv, Eindhoven.
- **Grontmij, 2006b.** Projectlocatiegebied Recreatie De Heihorsten, gebiedsontwikkeling Someren. Grontmij Nederland bv, Eindhoven.
- **Grontmij, 2007a.** Projectlocatiegebied De Heihorsten – startnotitie m.e.r. Grontmij Nederland bv, Eindhoven.
- **Grontmij, 2007b.** Locatieonderzoek natuurwaarden projectlocatiegebied De Heihorsten. Grontmij Nederland bv, Eindhoven.
- **Grontmij, 2007c.** Aanvullend onderzoek aanwezigheid levendbarende hagedis. Grontmij Nederland b.v. Eindhoven
- **Grontmij, 2009.** Planbeschrijving Landgoed De Heihorsten. Grontmij Nederland bv, Eindhoven
- **Lange, R., Twisk, P., Winden, A. van en Diepenbeek, A. van, 1994.** Zoogdieren van West-Europa. KNNV uitgeverij.
- **Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997.** Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV uitgeverij.
- **Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij & Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, 2002.** Structuurschema Groen Ruimte. Ministerie van LNV & VROM, Den Haag.
- **Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2006.** Besluit goedkeuring gedragscode flora- en faunawet voor waterschappen. (TRC 2006/3652). Vastgesteld d.d. 15 juli 2006.
- **Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005a.** Besluit inwerkingtreding AMVB art. 75 van de Flora- en faunawet. Vastgesteld d.d. 23 februari 2005. Staatsblad 2005.
- **Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005b.** Brochure "Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten".
- **Ministeries van VROM, LNV, VenW en EZ, 2004.** Nota Ruimte, Ruimte voor ontwikkeling. Den Haag.
- **Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, 2002.** Flora- en faunawet. Vastgesteld d.d. 25 mei. Publicatie: Staatsblad d.d. 14 juli 1998. In werking getreden d.d. 1 april 2002.
- **Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat, 2004.** Met vleermuizen onderweg. Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat, Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Delft.
- **Projectgroep Golf Someren, 2005.** Project Golf Someren. A4 notitie. Projectgroep Golf in Someren, Someren.
- **Provincie Noord-Brabant, 1999.** Notitie toepassing compensatiebeginsel Noord-Brabant 1997. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- **Provincie Noord-Brabant, 2002.** Streekplan Noord-Brabant 2002, Brabant in Balans. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.

- **Provincie Noord-Brabant, 2005b.** Beleidsregel Natuurcompensatie. Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- **Provincie Noord-Brabant, directie Ruimtelijke Ordening en Handhaving, 2007.** Principeuitspraak Gebiedsvisie De Hiehorsten (brief 27 maart 2007). Provincie Noord-Brabant, 's-Hertogenbosch.
- **Royal Haskoning, 2006.** Quick scan Strabrechtse Heide, maatregelen waterkwaliteit. Royal Haskoning, 's-Hertogenbosch.
- **Unie van Waterschappen (2006).** Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen. Den Haag, 2006.